

ΕΡΕΥΝΑ

Όνομα Δράσης: Μελοποιημένη ποίηση και Φιλοσοφία. Μια ολοκληρωμένη διδακτική παρέμβαση με τη μέθοδο της ΕξΑΕ και της ανεστραμμένης τάξης (flipped classroom)

Δείγμα της έρευνας: 23 μαθητές της Β΄ Λυκείου του ΓΕΛ Βιάννου. Το δείγμα της έρευνας επιλέχτηκε με σκόπιμη δειγματοληψία (δείγμα ευκολίας).

Χρόνος διεξαγωγής: Απρίλιος- Μάιος 2022

Είδος έρευνας: συνδυαστική – συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας.

1. Παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων.

Στην έρευνα που ακολουθεί θα γίνει παρουσίαση και σχολιασμός των ερευνητικών δεδομένων, όπως αυτά προέκυψαν από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων που δόθηκαν στους μαθητές που παρακολούθησαν την παρέμβαση και στους εκπαιδευτικούς που αποτίμησαν το εκπαιδευτικό υλικό. Η έρευνα διεξήχθη τον Μάιο 2022. Πρόκειται για συνδυαστική έρευνα, ποσοτική και ποιοτική. Η δειγματοληψία είναι σκόπιμη και το δείγμα της έρευνας είναι 23 μαθητές της Β΄ Λυκείου του ΓΕΛ Βιάννου.

Κατανομή με βάση το φύλο

Το δείγμα της έρευνας, όπως αυτό αποτυπώνεται στον πίνακα 1 και στο γράφημα 1, αποτελείται από 12 αγόρια και 8 κορίτσια σε σύνολο 21 μαθητών -καθώς 2 μαθητές απουσίαζαν κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου Exante στο οποίο υπήρχε η αντίστοιχη ερώτηση σχετικά με το φύλο. Στο ερωτηματολόγιο Expost δεν υπήρχε η αντίστοιχη ερώτηση καθώς δεν αποτελούσε αντικείμενο της έρευνας η τυχόν διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων ως προς τη μεταβλητή «φύλο» πριν και μετά από την παρέμβαση.

Φύλο	Σύνολο	Ποσοστό
Αγόρια	12	57,0%
Κορίτσια	8	38,0%
Missing	1	5,00%
Σύνολο	20	100,00%

Πίνακας 1

Γράφημα 1

Κατανομή με βάση την ηλικία

Στον παρακάτω πίνακα (πίνακα 2) βλέπουμε την κατανομή του δείγματος της έρευνας ως προς την ηλικία. Από τους 21 μαθητές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο Exante οι 14 δήλωσαν ότι έχουν συμπληρώσει τα 16 έτη, ενώ 7 μαθητές δήλωσαν ότι έχουν συμπληρώσει τα 17 έτη.

Ηλικία	Πλήθος	Ποσοστό
16	14	67,00%
17	7	33,00%
Σύνολο	21	100,00%

Πίνακας 2

Γράφημα 2

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα σχετίζεται με το αν βοήθησε η διδακτική παρέμβαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού και σε τι βαθμό. Στο ερώτημα αυτό απαντούν οι ερωτήσεις 1-8 του Β' μέρους του ερωτηματολογίου Exante και οι ερωτήσεις 1-3 του Β' μέρους του ερωτηματολογίου EXPOST. Στη συνέχεια θα γίνει παρουσίαση των ερευνητικών δεδομένων των ερωτηματολογίων και συγκριτική ανάλυσή τους.

1.1. Παρουσίαση ευρημάτων EXANTE

Στην έρευνα, συμμετείχαν 23 μαθητές της Β' Λυκείου του ΓΕΛ Βιάννου του νομού Ηρακλείου. Από τους μαθητές αυτούς παρελήφθησαν 21 ερωτηματολόγια EXANTE και 23 ερωτηματολόγια EXPOST. Ακολουθεί η παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας και ο σχολιασμός τους

Το τεχνολογικό προφίλ των μαθητών

Στην ερώτηση «Έχεις πτυχίο Η/Υ;» το 100% των ερωτηθέντων, δηλαδή 21 μαθητές στο ερωτηματολόγιο Exante απάντησαν αρνητικά, ότι δηλαδή δεν διαθέτουν πτυχίο.

Στον πίνακα 3 και στο γράφημα 3 που ακολουθούν παρουσιάζονται παραστατικότερα οι απαντήσεις των μαθητών.

Πτυχίο Η/Υ	Πλήθος	Ποσοστό
ΝΑΙ	0	0,0%
ΟΧΙ	21	100,0%
Σύνολο	77	100,0%

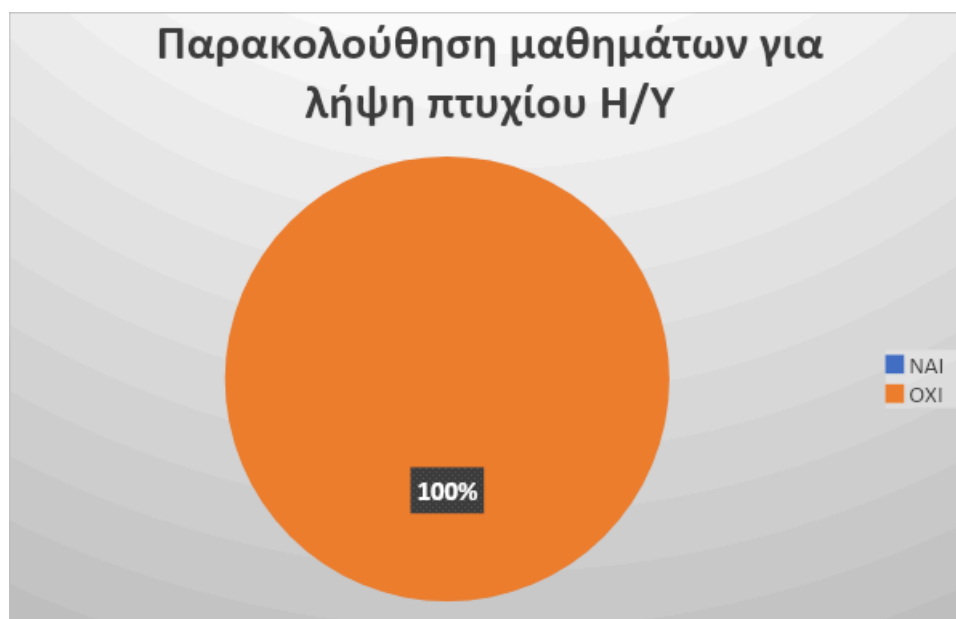
Πίνακας 3

Γράφημα 3

Στην ερώτηση «Παρακολουθείς μαθήματα για να το αποκτήσεις;» 21 μαθητές, δηλαδή το 100,0% των μαθητών απάντησε αρνητικά, ενώ 0 μαθητές το δηλαδή 0,0% των μαθητών απάντησε θετικά.

Παρακολούθηση μαθημάτων	Πλήθος	Ποσοστό
ΝΑΙ	0	0,0%
ΟΧΙ	21	100,0%
Σύνολο	77	100,00%

Γράφημα 4

Στην ερώτηση «Σε ποια κατηγορία κατατάσσεις γενικά τον εαυτό σου σε σχέση με τις γνώσεις που έχεις για τη χρήση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών;» οι μαθητές απάντησαν ως εξής: Ένας (1) μαθητής, δηλαδή το 4,8%, απάντησε «καθόλου», 3 μαθητές δηλαδή το 14,3% απάντησαν «λίγο», 13 μαθητές, δηλαδή το 61,9% απάντησαν «μέτρια», 4 μαθητές, δηλαδή το 19,0% απάντησαν «Πολύ» και 0 μαθητές, δηλαδή το 0,0% απάντησαν «πάρα πολύ». Αναλυτικότερα παρουσιάζονται τα δεδομένα αυτά στον πίνακα 5 που ακολουθεί.

Γνώση Η/Υ	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	1	4,8%
Λίγο	3	14,3%
Μέτρια	13	61,9%
Πολύ	4	19,0%
Πάρα Πολύ	0	0,0%
Σύνολο	21	100%

Πίνακας 5

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να χρησιμοποιείς τον κειμενογράφο (πχ. WORD);» 1 μαθητής, δηλαδή το 4,8% απάντησε «καθόλου», 7 μαθητές, δηλαδή το 33,3% απάντησαν «λίγο», 3 μαθητές, δηλαδή το 14,3% απάντησαν «μέτρια», 6 μαθητές, δηλαδή το 28,6%, απάντησαν «πολύ» και 4 μαθητές, δηλαδή το 19,0% απάντησαν «πάρα πολύ». Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 6.

Γνώση word	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	1	4,8%
Λίγο	7	33,3%
Μέτρια	3	14,3%
Πολύ	6	28,6%
Πάρα Πολύ	4	19,0%
Σύνολο	77	100%

Πίνακας 6

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να χρησιμοποιείς προγράμματα επεξεργασίας λογιστικών φύλλων (πχ. EXCEL);» το 10 μαθητές, δηλαδή 52,6% απάντησαν «καθόλου», 5 μαθητές, δηλαδή το 26,3% απάντησαν «λίγο», 4 μαθητές, δηλαδή το 21.1% απάντησαν «μέτρια», ενώ δυο μαθητές δεν απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση

Γνώση excel	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	10	52.6%
Λίγο	5	26.3%
Μέτρια	4	21.1%
Πολύ	0	0.0%
Πάρα Πολύ	0	0.0%
Σύνολο	19	100%
Missing	2	

Πίνακας 7

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να χρησιμοποιείς προγράμματα δημιουργίας παρουσιάσεων (π.χ. POWER POINT);» ένας (7) μαθητές, δηλαδή το 33,3% απάντησε καθόλου, 6 μαθητές, δηλαδή το 61,9% απάντησαν «λίγο», 6 μαθητές, δηλαδή το 90,5% απάντησαν «μέτρια», και 2 μαθητές, δηλαδή το 9,5% απάντησαν «πολύ» Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 8.

Γνώση power point	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	7	33,3%
Λίγο	6	28,6%
Μέτρια	6	28,6%
Πολύ	2	9,5%
Πάρα Πολύ	0	0,0%
Σύνολο	77	100%

Πίνακας 8

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να περιηγηθείς στο διαδίκτυο (INTERNET);» (3) μαθητές, δηλαδή το 14,3% απάντησε «καθόλου», 10 μαθητές, δηλαδή το 47,6% απάντησε «πολύ», και 8 μαθητές, δηλαδή το 38,1% απάντησαν «πάρα πολύ». Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 9.

Γνώση internet	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	0	0,0%
Λίγο	0	0,0%
Μέτρια	3	14,3%
Πολύ	10	47,6%
Πάρα Πολύ	8	38,1
Σύνολο	21	100,0%

Πίνακας 9

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να χρησιμοποιείς το movie maker;» 11 μαθητές, δηλαδή το 61,1% απάντησαν «καθόλου», 1 μαθητές, δηλαδή το 25,6% απάντησαν «λίγο», 4 μαθητές, δηλαδή το 22,2% απάντησαν «μέτρια», 2 μαθητές, δηλαδή το 11,1% απάντησαν «πάρα πολύ», ενώ 3 μαθητές δεν απάντησαν. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 10.

Γνώση movie maker	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	11	61,1%
Λίγο	1	5,6%
Μέτρια	4	22,2%
Πολύ	0	0,0%
Πάρα Πολύ	2	11,1%

Σύνολο	18	100%
Missing	3	

Πίνακας 10

Στην ερώτηση «Πόσο καλά μπορείς να αναρτήσεις στον πίνακα ανακοινώσεων padlet;» 11 μαθητές, δηλαδή το 57,9% απάντησαν «καθόλου», 5 μαθητές, δηλαδή το 23,8% απάντησαν «λίγο», 2 μαθητές, δηλαδή το 10,5% απάντησαν «μέτρια», 1 μαθητής, δηλαδή το 5,3% απάντησε «πολύ» και 2 μαθητές, δεν απάντησαν. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 11.

Γνώση padlet	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	11	57,9%
Λίγο	5	26,3%
Μέτρια	2	10,5%
Πολύ	1	5,3%
Πάρα Πολύ	0	0,0%
Σύνολο	19	100%
Missing	2	

Πίνακας 11

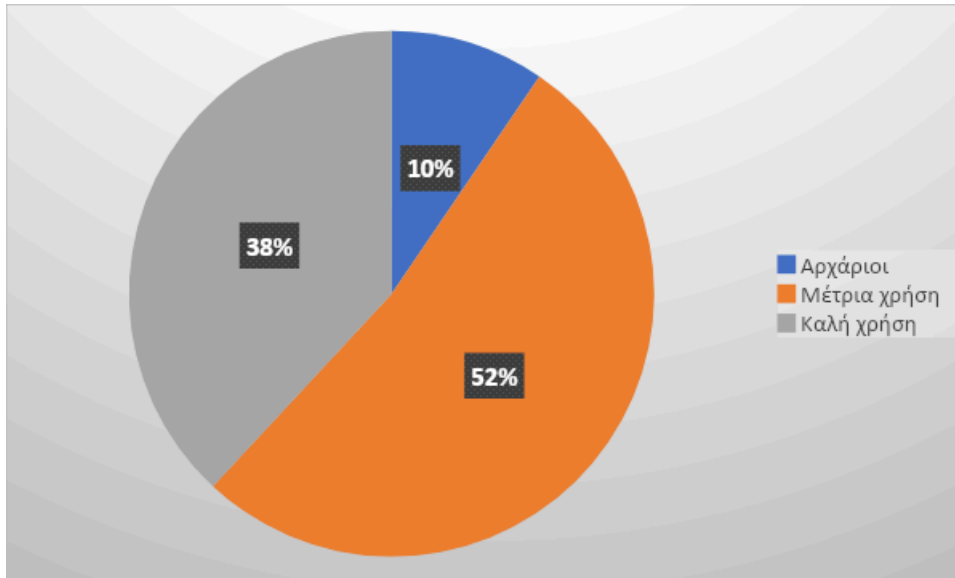
Στην ερώτηση «Μπορείς να ανεβάσεις και να στείλεις αρχεία μέσω google-drive;» 2 μαθητές, δηλαδή το 9.5% απάντησαν «καθόλου», 7 μαθητές, δηλαδή το 33.3% απάντησαν «λίγο», 4 μαθητές, δηλαδή το 19.0% απάντησαν « μέτρια», 5 μαθητές, δηλαδή το 23.8% απάντησαν «πολύ» και 3 μαθητές, δηλαδή το 14.3% απάντησαν «πάρα πολύ». Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα 12.

Γνώση google-drive	Πλήθος	Ποσοστό
Καθόλου	2	9.5%
Λίγο	7	33.3%
Μέτρια	4	19.0%
Πολύ	5	23.8%
Πάρα Πολύ	3	14.3%
Σύνολο	21	100%

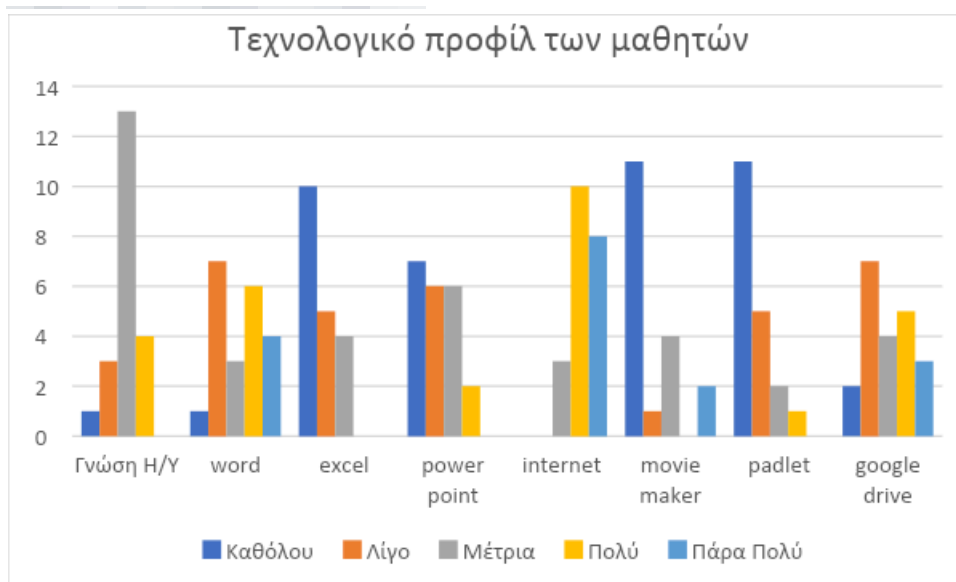
Πίνακας 12

Τα παραπάνω δεδομένα που αντλήθηκαν από το ερωτηματολόγιο EXANTE σε δείγμα 21 μαθητών στη συνέχεια συνυπολογίστηκαν μέσω της εφαρμογής SPSS με

την εντολή `compute variables`, ώστε να προκύψει συνολικά το τεχνολογικό προφίλ των μαθητών και στη συνέχεια τα δεδομένα μεταφέρθηκαν στο excel, για να δημιουργηθεί το γράφημα που ακολουθεί (γράφημα 5).

Γράφημα 5

Από την ανάλυση των δεδομένων, όπως αυτά αποτυπώνονται και στο [γράφημα 5](#), προκύπτει ότι οι μαθητές θεωρούν σε ποσοστό 9,5% ότι γνωρίζουν λίγο να χειρίζονται Η/Υ, σε ποσοστό 52,4% έχουν μέτρια γνώση, σε ποσοστό 38,1% θεωρούν ότι χειρίζονται καλά τον Η/Υ. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει και το [γράφημα 6](#) στο οποίο μπορούμε να δούμε συγκεντρωτικά τι απάντησαν οι μαθητές για το πόσο καλά γνωρίζουν την κάθε μία εφαρμογή ξεχωριστά.

Μπορούμε λοιπόν να παρατηρήσουμε ότι θεωρούν ότι χειρίζονται πολύ έως πάρα πολύ καλά το διαδίκτυο, ενώ στον αντίποδα βρίσκονται εφαρμογές που σχετίζονται

με την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως πχ. το padlet, όπου εκεί τα ποσοστά καλής γνώσης είναι πιο χαμηλά.

1.2. Σύγκριση ερωτημάτων EXANTE – EXPOST

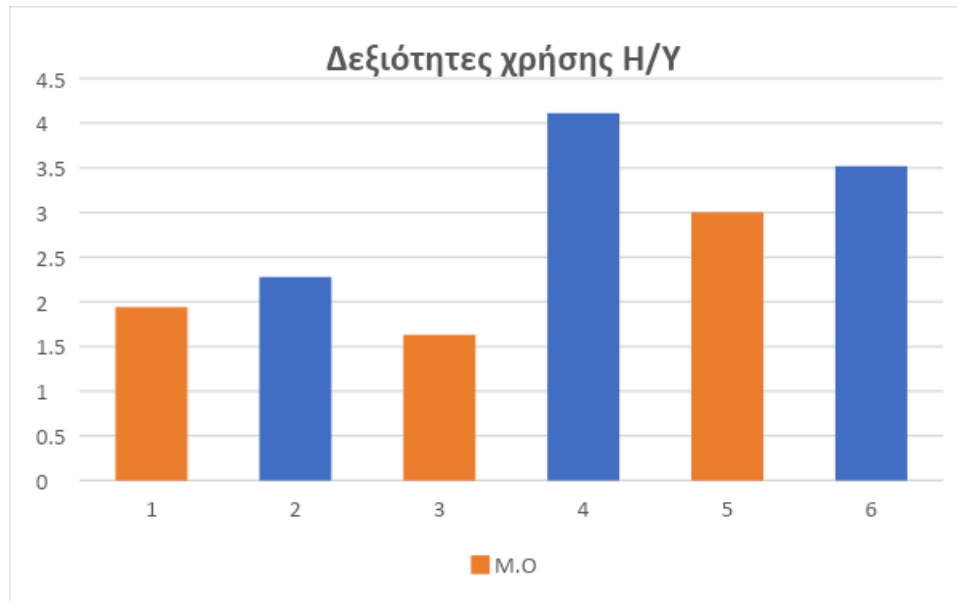
1ο ερευνητικό ερώτημα

Άξονας χειρισμός προγραμμάτων και web 2 εργαλείων.

Στον συγκριτικό πίνακα 13 και στο γράφημα 7 που ακολουθούν έγινε προσπάθεια να υπολογιστεί η τυχόν διαφοροποίηση της ικανότητας χρήσης των εφαρμογών movie maker, padlet και google drive. Περιλαμβάνονται η απόλυτη συχνότητα (πλήθος), ο μέσος όρος (Μ.Ο.) και η τυπική απόκλιση για κάθε μία από τις ερωτήσεις. Για τον έλεγχο της ερευνητικών ερωτημάτων και τη διερεύνηση τυχόν διαφοροποίησης μεταξύ των μέσων όρων στη φάσεις EXANTE-EXPOST εφαρμόστηκε το t-test για εξαρτημένα δείγματα. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (sig.) ορίζεται στην τιμή $p < 0,05$. Στην περίπτωση όπου δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα αυτή δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

εφαρμογή	ερωτηματολόγιο	Πλήθος	Μ.Ο	Τυπική απόκλιση	Στατιστική σημαντικότητα
movie maker	exante	18	1,94	1,392	0,000
	expost	18	2,28	1,227	
padlet	exante	19	1,63	0,895	
	expost	19	4,11	0,875	
google drive	exante	21	3,00	1,265	0,000
	expost	21	3,52	1,209	

Πίνακας 13

Γράφημα 7

Παρατηρούμε ότι και στις τρεις εφαρμογές υπάρχει μια διαφορά στους μέσους όρους η οποία προκύπτει από τη σύγκριση των απαντήσεων των μαθητών στα ερωτηματολόγια EXANTE και EXPOST αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα σε πλήθος 18 μαθητών που απάντησαν και στα δύο ερωτηματολόγια στις συγκεκριμένες ερωτήσεις η πιο σημαντική διαφοροποίηση φαίνεται να είναι στην εφαρμογή padlet όπου από 1,63 πριν την παρέμβαση ο μέσος όρος κινείται στο 4,11. Η μεταβολή αυτή πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της παρέμβασης χρησιμοποιήθηκε και στις τρεις διδακτικές ενότητες το padlet, τόσο για κάποιες ατομικές εργασίες όσο και για τις ομαδικές εργασίες των μαθητών. Στις υπόλοιπες εφαρμογές η διαφοροποίηση είναι σαφώς μικρότερη και συγκεκριμένα στο monie maker από 1,94 ανεβαίνει στο 2,28 και στο google drive από 3,00 ανεβαίνει στο 3,52, χωρίς δηλαδή να παρατηρείται κάποια αξιοσημείωτη βελτίωση.

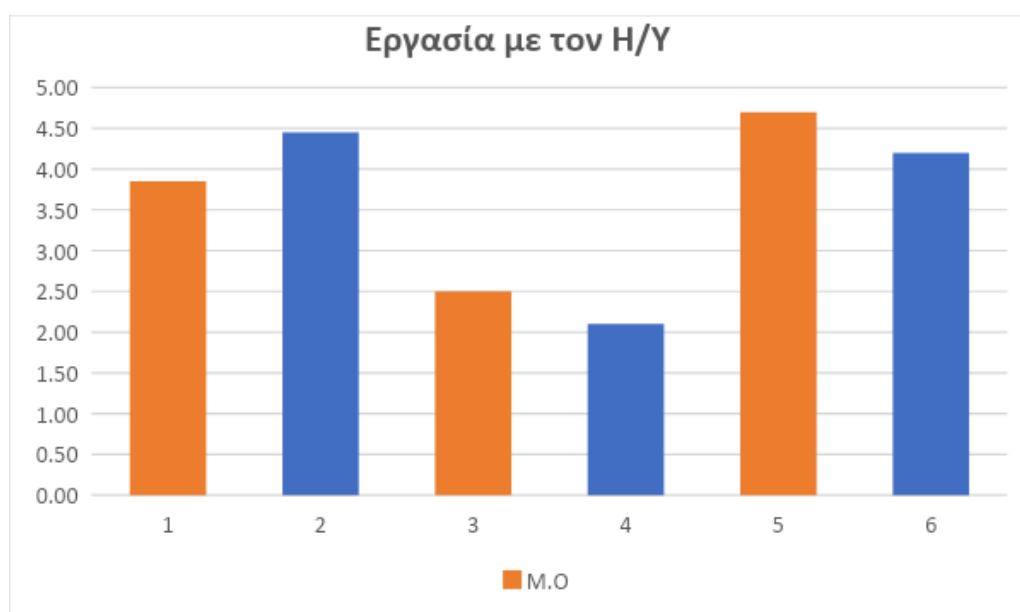
Άξονας- στάσεις των μαθητών ως προς την εργασία τους με τον Η/Υ.

Στον πίνακα 14 που ακολουθεί και στο γράφημα 8 έγινε προσπάθεια να αποτυπωθεί η τυχόν διαφοροποίηση των μαθητών σε σχέση με τη στάση τους ως προς την εργασία με τον Η/Υ πριν και μετά την παρέμβαση. Διερευνήθηκε δηλαδή αν τους άρεσε που δούλεψαν με τον Η/Υ, αν ήταν μια αγχωτική διαδικασία και αν τελικά απέκτησαν καινούριες γνώσεις στον Η/Υ μετά από την παρέμβαση. Περιλαμβάνονται η απόλυτη συχνότητα (πλήθος), ο μέσος όρος (Μ.Ο.) και η τυπική απόκλιση για κάθε μία από τις ερωτήσεις. Για τον έλεγχο των ερευνητικών ερωτημάτων και τη διερεύνηση τυχόν

διαφοροποίησης μεταξύ των μέσων όρων στη φάσεις EXANTE EXPOST εφαρμόστηκε το t-test για εξαρτημένα δείγματα. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (sig.) ορίζεται $p < 0,05$. Στην περίπτωση όπου δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα αυτή δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

		Πλήθος	M.O	Τυπική απόκλιση	Στατιστική σημαντικότητα
Εργασία & Η/Υ	exante	20	3,85	,933	0,004
	expost	20	4,45	,759	
Άγχος & Η/Υ	exante	20	2,50	1,277	0,021
	expost	20	2,10	1,210	
Γνώση & Η/Υ	exante	20	4,70	,571	
	expost	20	4,20	,768	

Πίνακας 14

Γράφημα 8

Παρατηρούμε ότι στην ερώτηση αν τους άρεσε που δούλεψαν με τον Η/Υ ο μέσος όρος από το 3,85 ανεβαίνει στο 4,45, παρουσιάζει δηλαδή κάποια μεταβολή. Στην ερώτηση αν τους άγχωσε που δούλεψαν με τον Η/Υ ο μέσος όρος από το 2,50 υποχωρεί στο 2,10 και στην ερώτηση αν απέκτησαν γνώσεις στον Η/Υ με την παρέμβαση ο μέσος όρος από 4,70 υποχωρεί στο 4,20. Στις δύο πρώτες ερωτήσεις

προκύπτει στατιστική σημαντικότητα στο 0,004 και 0,021, ωστόσο ο μέσος όρος δεν παρουσιάζει αξιοσημείωτη διαφορά.

2ο Ερευνητικό ερώτημα

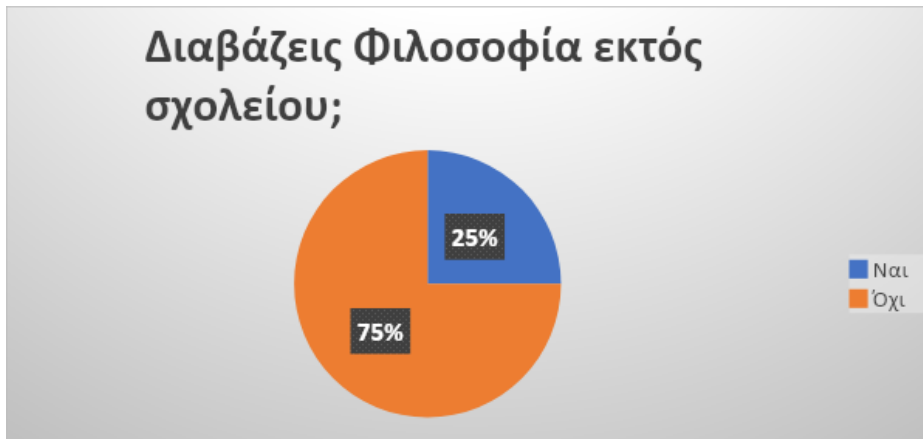
Ποια είναι η στάση των μαθητών για το μάθημα της Φιλοσοφίας Β΄ Λυκείου πριν και μετά τη συμμετοχή τους στη διδακτική παρέμβαση μέσω της σχολικής συμπληρωματικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

Αρχικά διερευνήθηκε η στάση των μαθητών ως προς το μάθημα της φιλοσοφίας, ως προς τη σχέση τους με τη μελοποιημένη ποίηση και ως προς το αν τους έχει προκληθεί κάποιος φιλοσοφικός προβληματισμός με το άκουσμα κάποιου μελοποιημένου ποιήματος. Αυτό επιχειρήθηκε να διερευνηθεί με ερωτήσεις κλειστού τύπου διχοτομικές (ναι-όχι) και με μια ερώτηση που απαιτούσε απάντηση με την πεντάβαθμη κλίμακα likert.

Στην ερώτηση «Διαβάζεις φιλοσοφία εκτός σχολείου;» οι απαντήσεις των μαθητών, έτσι όπως προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο EXANTE, αποτυπώνονται στον πίνακα 15 και στο γράφημα 9.

		Πλήθος	Ποσοστό
τιμή	Ναι	5	25,0
	Όχι	15	75,0
	Σύνολο	20	100,0

Πίνακας 15

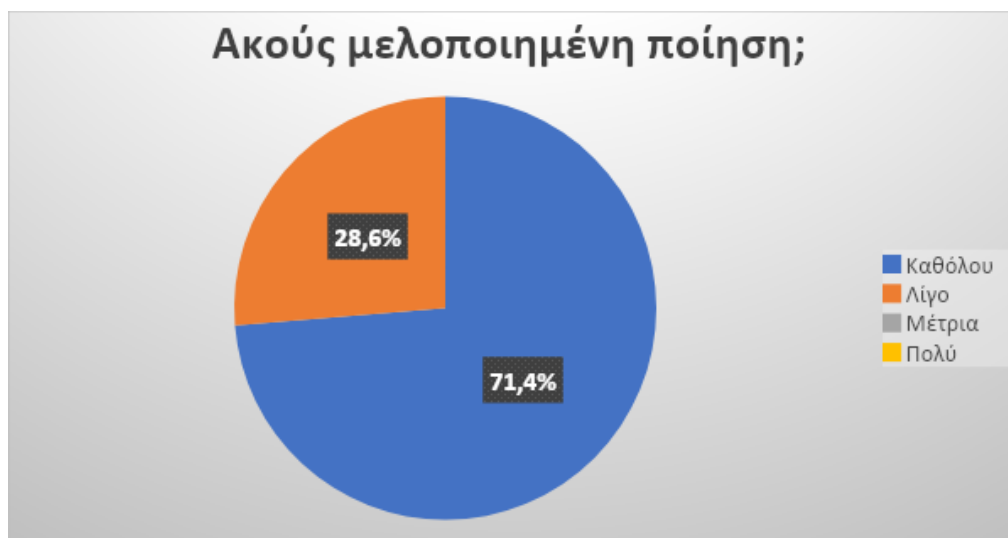
Γράφημα 9

Μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε ότι μόλις 5 μαθητές δηλαδή το 25% απάντησαν θετικά και η πλειοψηφία των μαθητών, δηλαδή το 75,0% απάντησαν αρνητικά.

Στην ερώτηση «Ακούς μελοποιημένη ποίηση;» μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε ότι 15 μαθητές που αποτελούν την πλειοψηφία των μαθητών, δηλαδή το 71,4% απάντησαν «καθόλου», 6 μαθητές, δηλαδή το 28,3% απάντησαν «λίγο», ενώ δυο μαθητές δεν απάντησαν. Οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνονται παραστατικότερα στον πίνακα 16 και στο γράφημα 10 που ακολουθούν

		Πλήθος	Ποσοστό
τιμή	Καθόλου	15	71,4%
	Λίγο	6	28,6%
	Total	23	100,0%
	Missing	2	

Πίνακας 16

Γράφημα 10

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε από τις απαντήσεις τους ότι δεν έχουν ιδιαίτερα καλή σχέση με τη μελοποιημένη ποίηση.

Στην ερώτηση «Σε έχει απασχολήσει ποτέ κάποιο φιλοσοφικό ερώτημα μετά από το άκουσμα ενός μελοποιημένου ποιήματος;» οι 9 μαθητές, δηλαδή το 45.0% απάντησαν θετικά και 11 μαθητές, δηλαδή το 55.0% απάντησαν αρνητικά, ενώ 3 μαθητές δεν απάντησαν. Οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνονται παραστατικότερα στον πίνακα 17 και στο γράφημα 11 που ακολουθούν.

		Πλήθος	Ποσοστό
Τιμή	Ναι	9	45,0
	Όχι	11	55,0
	Σύνολο	20	100,0
	Missing	3	

Πίνακας 17

Γράφημα 11

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι στους μαθητές δεν προκαλεί ιδιαίτερα κάποιο φιλοσοφικό προβληματισμό το άκουσμα ενός μελοποιημένου ποιήματος.

Άξονας- μεταβολή στάσης ως προς τον τρόπο διδασκαλίας.

Οι επόμενες ερωτήσεις αποσκοπούσαν να διερευνήσουν την τυχόν διαφοροποίηση που προέκυψε από τον εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας πριν και μετά την παρέμβαση. Έγινε δηλαδή προσπάθεια να διερευνηθεί η στάση τους σε σχέση με το αν τους αρέσει η παράδοση του μαθήματος στην τάξη από τον καθηγητή, αν τους αρέσει να διαβάζουν οι ίδιοι στο σπίτι και αν τους αρέσει η συζήτηση με τους συμμαθητές τους στην τάξη. Περιλαμβάνονται η απόλυτη συχνότητα (πλήθος), ο μέσος όρος (Μ.Ο.) και η τυπική απόκλιση για κάθε μία από τις ερωτήσεις. Για τον έλεγχο των ερευνητικών ερωτημάτων και τη διερεύνηση τυχόν διαφοροποίησης μεταξύ των μέσων όρων στη φάσεις EXANTE EXPOST εφαρμόστηκε το t-test για εξαρτημένα δείγματα. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (sig.) ορίζεται $p < 0,05$. Στην περίπτωση όπου δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα αυτή δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

Στον πίνακα 18 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι απαντήσεις των μαθητών. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ως προς το αν τους αρέσει η παράδοση του μαθήματος από τον καθηγητή στην τάξη ο μέσος όρος από το 4,62 μεταβάλλεται στο

3,29, εμφανίζοντας μια σχετική υποχώρηση. Ως προς το αν τους αρέσει να διαβάζουν μόνοι τους στο σπίτι ο μέσος όρος από το 4,05 μεταβάλλεται στο 4,19 με τη στατιστική σημαντικότητα να βρίσκεται στο 0,017. Τέλος αν τους αρέσει η συζήτηση με τους συμμαθητές τους στην τάξη ο μέσος όρος από 4,62 υποχωρεί στο 3,29.

		Πλήθος	M.O.	τυπική απόκλιση	Στατιστική σημαντικότητα
παράδοση μαθήματος από τον καθηγητή	exante	21	4,62	,590	
	expost	21	3,29	1,146	
διάβασμα στο σπίτι	exante	21	4,05	1,024	0,017
	expost	21	4,19	,873	
Συζήτηση στην τάξη	exante	21	4,62	,590	
	expost	21	3,29	1,146	

Πίνακας 18

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι δεν έχουμε σημαντικές μεταβολές στους μέσους όρους ως προς τις ερωτήσεις που αφορούσαν την παράδοση του μαθήματος από τον καθηγητή στην τάξη, το διάβασμα στο σπίτι και τη συζήτηση με τους συμμαθητές τους στην τάξη.

Η επόμενη ερώτηση «**Μου αρέσει να ασχολούμαι με φιλοσοφικά θέματα συνδυάζοντας την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη με την διδασκαλία εκπαιδευτικού υλικού μέσω Η/Υ**» υπήρχε μόνο στο ερωτηματολόγιο EXPOST και 6 μαθητές, δηλαδή το 27,0% απάντησαν «Διαφωνώ», 5 μαθητές, δηλαδή το 23,0% «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και 11 μαθητές, δηλαδή το 50,0% «Συμφωνώ». Οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνονται παραστατικότερα στον πίνακα 19 και στο γράφημα 12.

Πλήθος Ποσοστό

Συνδυασμός νέου τρόπου και παραδοσιακής διδασκαλίας	Διαφωνώ	6	27,0%
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	5	23,0%
	Συμφωνώ	11	50%

Πίνακας 19

Γράφημα 12

Μπορούμε συνεπώς να συμπεράνουμε ότι ο εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας ήταν αρεστός στην πλειοψηφία των μαθητών.

Άξονας - Στάσεις των μαθητών απέναντι στο μάθημα της φιλοσοφίας.

Οι επόμενες έξι ερωτήσεις επιχείρησαν να διερευνήσουν τη στάση των μαθητών ως προς το μάθημα της φιλοσοφίας, Αν δηλαδή τους αρέσει, αν το θεωρούν ενδιαφέρον, αν το θεωρούν βαρετό, αν θεωρούν τις εργασίες στη φιλοσοφία εύκολες, αν οι σχέσεις με τους συμμαθητές τους και τον καθηγητή τους είναι διαπροσωπικές και αν απολαμβάνουν το μάθημα της φιλοσοφίας. Στον πίνακα 20 και στο γράφημα 13 που ακολουθούν αποτυπώνονται οι απαντήσεις των μαθητών πριν και μετά την παρέμβαση. Περιλαμβάνονται η απόλυτη συχνότητα (πλήθος), ο μέσος όρος (Μ.Ο.)

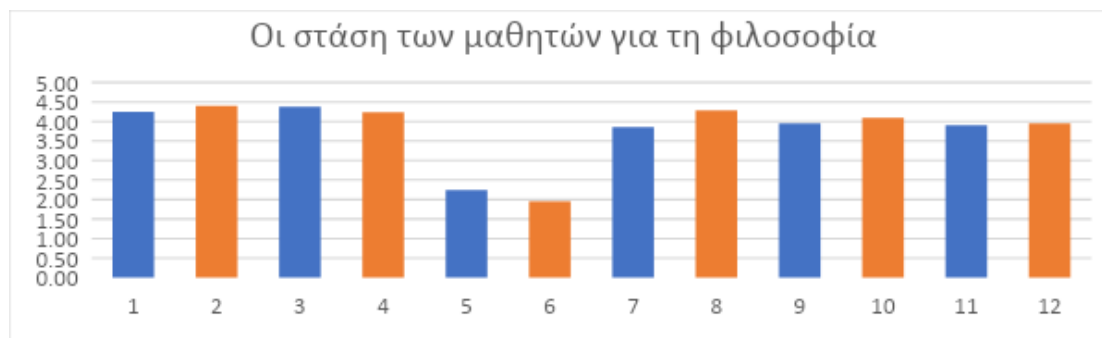
και η τυπική απόκλιση για κάθε μία από τις ερωτήσεις. Για τον έλεγχο της ερευνητικών ερωτημάτων και τη διερεύνηση τυχόν διαφοροποίησης μεταξύ των μέσων όρων στη φάσεις EXANTE EXPOST εφαρμόστηκε το t-test για εξαρτημένα δείγματα. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (sig.) παρουσιάζεται σε όλες τις ερωτήσεις και ότι στατιστικά σημαντική θεωρείται η διαφορά στην περίπτωση που $p < 0,05$. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα αυτή δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

Στην ερώτηση «μου άρεσε το μάθημα με αυτόν τον τρόπο ο μέσος όρος από 4,25 ανεβαίνει στο 4,40. Στην ερώτηση «το μάθημα έγινε πιο ενδιαφέρον» ο μέσος όρος από το 4,38 υποχώρησε στο 4,24. Στην ερώτηση «Βαριέμαι στο μάθημα της Φιλοσοφίας, όπως κι αν γίνεται» ο μέσος όρος από 2,24 υποχώρησε στο 1,95 με τη στατιστική σημαντικότητα να βρίσκεται στο 0,009, δηλαδή προκύπτει στατιστική σημαντικότητα. Στην ερώτηση «Οι εργασίες που χρειάστηκε να κάνω μού φάνηκαν εύκολες» ο μέσος όρος από 3,86 μεταβάλλεται στο 4,29. Στην ερώτηση «Έχω διαπροσωπική επαφή στην τάξη με τους συμμαθητές μου και τον καθηγητή μου» ο μέσος όρος από 3,95 μεταβάλλεται στο 4,10 με τη στατιστική σημαντικότητα να βρίσκεται στο 0,000, δηλαδή προκύπτει στατιστική σημαντικότητα και στην ερώτηση «Απόλαυσα εξίσου τη Φιλοσοφία με αυτόν τον τρόπο» ο μέσος όρος από 3,90 μεταβάλλεται στο 3,95. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στον παρακάτω πίνακα.

Ερώτηση	ερωτηματολόγιο	M.O	Πλήθος	Τυπική απόκλιση	Στατιστική Σημαντικότητα
Άρεστό	exante	4,25	20	,190	
Άρεστό	expost	4,40	20	,152	
Ενδιαφέρον	exante	4,38	21	,146	
Ενδιαφέρον	expost	4,24	21	,168	
Βαρετό	exante	2,24	21	,206	0,009
Βαρετό	expost	1,95	21	,212	
Εύκολο	exante	3,86	21	,221	

Εύκολο	expost	4,29	21	,171	0,000
Σχέσεις	exante	3,95	21	,305	
Σχέσεις	expost	4,10	21	,275	
Απόλαυση φιλοσοφίας	exante	3,90	21	,238	
Απόλαυση φιλοσοφίας	expost	3,95	21	,189	

Πίνακας 20

Γράφημα 13

Μπορούμε να συμπεράνουμε με βάση τα παραπάνω δεδομένα ότι 1^ο δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους και 2^ο ότι δεν μπορούμε με βεβαιότητα να αποφανθούμε για την όποια μεταβολή στους μέσους όρους ότι αυτή οφείλεται στην διδακτική παρέμβαση.

Στην ερώτηση «Θα ήθελα και την επόμενη χρονιά να κάνω μάθημα με τον ίδιο τρόπο», η οποία υπάρχει μόνο στο ερωτηματολόγιο EXANTE οι 2 μαθητές, δηλαδή το 2,9% απάντησαν «διαφωνώ», 3 μαθητές, δηλαδή το 4,3% « μάλλον διαφωνώ», 13 μαθητές, δηλαδή το 18,8% «ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», 18 μαθητές, δηλαδή το 26,1% «μάλλον συμφωνώ» και 33 μαθητές, δηλαδή το 47,8% «Συμφωνώ». Οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνονται στον πίνακα 21 και στο γράφημα 14 που ακολουθούν παραστατικότερα.

Τιμή	Πλήθος	Ποσοστό
Διαφωνώ		
Μάλλον Διαφωνώ		
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	2	8,7%

Μάλλον Συμφωνώ	6	26,1%
Συμφωνώ	15	65,2%
Σύνολο	23	100,0%

Πίνακας 21

Γράφημα 14

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι η πλειοψηφία των μαθητών, δηλαδή το 91,3% μάλλον συμφωνεί ή συμφωνεί να ξανακάνει και την επόμενη χρονιά μάθημα με τον ίδιο τρόπο.

Η επόμενη ερώτηση στο ερωτηματολόγιο EXANTE ήταν η εξής: «Τι νομίζεις ότι μπορεί να σου προσφέρει το μάθημα της φιλοσοφίας με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο;» και στο ερωτηματολόγιο EXPOST διατυπώθηκε ως εξής: «Τελικά, τι νομίζεις ότι σου προσέφερε το μάθημα της φιλοσοφίας με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο;» με σκοπό να συγκριθούν οι προσδοκίες των μαθητών πριν από τον εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας με τις εντυπώσεις τους μετά το πέρας αυτής.

Σε αυτήν την ερώτηση οι μαθητές μπορούσαν να επιλέξουν περισσότερες από μία απαντήσεις μεταξύ των επιλογών και εφαρμόστηκε τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική έρευνα για όσους μαθητές επέλεξαν να απαντήσουν στην ανοικτού τύπου επιλογή. Στον [πίνακα 22](#) που ακολουθεί παρουσιάζεται η συχνότητα των απαντήσεων έτσι όπως αυτές εμφανίστηκαν στο ερωτηματολόγιο EXANTE και EXPOST αντίστοιχα.

	EXANTE	EXPOST
Γνώσεις	13	19
Ψυχαγωγία	8	12
Συγκίνηση	2	1
Καλλιέργεια φαντασίας	16	11
Δημιουργικότητα	7	7
Εμπλουτισμός Λεξιλογίου	4	9
Επαφή με τον κόσμο	5	7
Προβληματισμό	18	20

Πίνακας 22

Πιο παραστατικά τα δεδομένα αποτυπώνονται στο [γράφημα 14](#) που ακολουθεί

Γράφημα 15

Παρατηρούμε ότι στο ερωτηματολόγιο EXANTE τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφανίζουν οι απαντήσεις που αναφέρονται στον προβληματισμό, στις γνώσεις, στην ψυχαγωγία, , στην καλλιέργεια της φαντασίας και στη δημιουργικότητα, ενώ τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζουν η συγκίνηση, εμπλουτισμός του λεξιλογίου και η επαφή με τον κόσμο. Μπορούμε επίσης να παρατηρήσουμε συγκρίνοντας τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου EXANTE με αυτές του EXPOST ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις με εξαίρεση την προσφορά γνώσεων που παρουσιάζει μια μικρή αύξηση μετά την παρέμβαση, δηλαδή από 13 φορές που εμφανίζεται πριν εμφανίζεται 19 φορές.

Ακολουθούν οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου EXANTE στις οποίες εφαρμόστηκε ποιοτική έρευνα με μονάδα ανάλυσης περιεχομένου την παράγραφο. Στην ερώτηση «Μου αρέσει η διδασκαλία της φιλοσοφίας με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο, γιατί:» παραλήφθηκαν οι παρακάτω απαντήσεις των μαθητών οι οποίες κατηγοριοποιήθηκαν σε 6 άξονες οι οποίοι είναι οι εξής:

1. Πρωτόγνωρο ενδιαφέρον και δημιουργικό μάθημα
2. Κατανόηση μαθήματος-απόκτηση γνώσεων και δημιουργία προβληματισμού
3. Ψυχαγωγία και διασκέδαση
4. Ενεργός συμμετοχή των μαθητών
5. Κοινωνική παρουσία και ομαδοσυνεργατικότητα.
6. Μη σχετικές απαντήσεις.

Οι περισσότερες απαντήσεις των μαθητών αναφέρονται στην πρωτόγνωρη αυτή εμπειρία του μαθήματος που τους προκάλεσε το ενδιαφέρον κι έκανε το μάθημα πιο δημιουργικό. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών.

- *Μου αρέσει γιατί είναι ενδιαφέρον και διαφέρει από το συνηθισμένο τρόπο διδασκαλίας και παράδοσης του μαθήματος της φιλοσοφίας*
- *γιατί με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να προβληματιστούμε και έτσι το μάθημα γίνεται πιο ενδιαφέρον*
- *είναι πιο δημιουργικός και διαφορετικός από το συνηθισμένο πιο ευχάριστος*
- *γιατί είναι ενδιαφέρουσα και πιο εκλεπτυσμένη*
- *και ότι το μάθημα γίνεται πιο ενδιαφέρον και πιο κατανοητό*

Αρκετοί επίσης μαθητές επισήμαναν τη συμβολή του νέου αυτού τρόπου στην κατανόηση του μαθήματος, στις γνώσεις που αποκόμισαν από την παρέμβαση και στον προβληματισμό που τους δημιουργήθηκε. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών.

- *Συζητήσαμε στην τάξη για πράγματα που θα μας φανούν χρήσιμα στη ζωή μας*
- *μου αρέσει καλύτερα στο μάθημα γιατί είναι μπορούμε να κάνουμε ερωτήσεις αλλά και με το ίντερνετ είναι καλά γιατί μπορείς να δουλέψεις καλύτερα*

- είναι ενδιαφέρον γιατί μαθαίνουμε πρωτότυπους τρόπος απόκτησης γνώσεων
- έχουμε τη δυνατότητα να εργαστούμε μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή που είναι πιο εύκολο για εμάς είδαμε βίντεο και διαφάνειες που μας προσέφεραν γνώσεις
- μου αρέσει γιατί είναι ένας διαφορετικός τρόπος ο οποίος μου προσέφερε κι άλλες γνώσεις και δεξιότητες

Αρκετοί ήταν επίσης και οι μαθητές οι οποίοι παρατήρησαν ότι το μάθημα της φιλοσοφίας με αυτό τον τρόπο έγινε πιο διασκεδαστικό επισημαίνοντας την ψυχαγωγική όψη της διδασκαλίας η οποία υποστηρίχτηκε με το διαδραστικό πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών.

- έχω ευκολότερη πρόσβαση προσφέρει ψυχαγωγία είναι πιο εύκολος στη χρήση
- ήταν διασκεδαστικά
- μου αρέσει γιατί είχαμε τη δυνατότητα θα δούμε βίντεο τα οποία μας βοήθησαν

Ορισμένοι μαθητές παρατήρησαν τη δυνατότητα που τους έδωσε ο εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας να διαμοιράζονται τη γνώση και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους εκφράζοντας δημόσια την άποψή τους, καθώς επίσης και τη συμβολή των ομαδικών εργασιών τόσο σε ψυχαγωγικό όσο και σε γνωστικό επίπεδο. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών

- γιατί ερχόμαστε πιο κοντά με τους συμμαθητές μας καθώς δουλεύουμε όλοι μαζί
- μου άρεσε περισσότερο γιατί ήταν πιο ενδιαφέρον και είχαμε την ευκαιρία να συνεργαστούμε και να καλύτερέσουμε τις σχέσεις μας με τους συμμαθητές μας
- υπήρχε συζήτηση μες στην τάξη

Στην ερώτηση «Δεν μου αρέσει η διδασκαλία της Φιλοσοφίας με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο, γιατί...» δεν παρελήφθησαν απαντήσεις

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι από τις απαντήσεις των μαθητών προκύπτει ότι το μάθημα με τον εναλλακτικό αυτό τρόπο τους άρεσε, θεωρούν ότι αποκόμισαν

γνώσεις, καλλιέργησαν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Επισημαίνουν επίσης οι μαθητές την ψυχαγωγική διάσταση του νέου τρόπου διδασκαλίας, το γεγονός ότι είναι κάτι καινούριο και καινοτόμο. Ορισμένοι μαθητές παρατηρούν εξάλλου και το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα με το οποίο εκπόνησαν τις εργασίες τους καθώς και τη δυνατότητα που τους έδωσε να λειτουργήσουν αυτόνομα χωρίς την παρουσία του καθηγητή τους. Ωστόσο, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας και τις απόψεις των μαθητών που, μολονότι ήταν λίγες, επισήμαναν την κούραση που αισθάνθηκαν εξαιτίας της πολύωρης μελέτης τους μέσω του Η/Υ και των τεχνικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν.

3ο ερευνητικό ερώτημα

Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών σχετικά με τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού υλικού στο ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης που δημιουργήθηκε;

Ερώτηση: *«Ήταν εύκολο να χρησιμοποιήσεις το εκπαιδευτικό υλικό στον υπολογιστή; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, ποια σημεία σε δυσκόλεψαν;*

Η συγκεκριμένη ερώτηση ήταν ανοικτού τύπου και κατηγοριοποιήθηκε με βάση τις απαντήσεις των μαθητών σε 5 άξονες:

1. Γνώσεις Η/Υ,
2. Ευχάριστο περιβάλλον,
3. Ύπαρξη οδηγιών, οργάνωση και καθοδήγηση
4. Δυσκολίες λόγω τεχνικών προβλημάτων ή ελλειπών γνώσεων,
5. Κουραστική διαδικασία.

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε ότι το υλικό ήταν εύκολο στη χρήση καθώς οι ίδιοι γνώριζαν να χειρίζονται επαρκώς Η/Υ. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών.

- *Ναι ήταν εύκολο*
- *ήταν εύκολα επειδή είμαι εξοικειωμένος με τη χρήση του υπολογιστή*
- *εύκολο διότι κάνει το μαθημα αρκετά πιο ενδιαφέρον και κατανοητό*
- *ήταν πιο εύκολο μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή*
- *Ναι επειδή ήταν εύκολο και πιο εύκολα προσβάσιμο*

- ήταν εύκολο γιατί απλά έβαζες τον κωδικό σου και μετά τα υπόλοιπα ήταν εύκολα
- ήταν εύκολο και είχα καλύτερη πρόσβαση πληροφορίες και στο υλικό
- ήταν σχετικά εύκολο
- Ναι γιατί άμεσα βρίσκεις ότι πληροφορίες χρειάζεσαι
- ξέρω να εργάζομαι από ηλεκτρονικό υπολογιστή οπότε δεν με δυσκόλεψε καθόλου
- ήταν σχετικά εύκολο καθώς λίγο ή πολύ έχω ξανασχοληθεί
- Ναι ήταν εύκολο να το χρησιμοποιήσω καθώς είχα ξαναδουλέψει με κάτι τέτοιο και ήξερα πως λειτουργεί
- Ναι ήταν αρκετά εύκολο
- ήταν πολύ εύκολο η πλατφόρμα ήταν κατανοητή

Ορισμένοι μαθητές θεώρησαν ότι ήταν εύκολο στη χρήση το εκπαιδευτικό υλικό, επειδή είτε είχαν καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό, είτε στο ίδιο το υλικό υπήρχαν οδηγίες που τους βοήθησαν. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών.

- ήταν αρκετά εύκολο γιατί είχε ανάλυση σε κάθε βήμα που έπρεπε να κάνουμε
- ήταν πάρα πολύ εύκολο να δουλέψω το εκπαιδευτικό υλικό ο καθηγητής είχε φροντίσει να φτιάξει πολύ αναλυτικά αρχεία ασκήσεις εμπέδωσης πάνω στη σχετική ενότητα
- Ναι ήταν καλά τεκμηριωμένα
- Ναι ήταν εύκολο γιατί όλα ήταν ξεκάθαρα εξαρχής
- ήταν εύκολο γιατί ο καθηγητής μας είχε κατατοπίσει για τις δράσεις

Ωστόσο υπήρξαν και κάποιοι μαθητές που επισήμαναν τις τεχνικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν όπως με τη σύνδεση στο διαδίκτυο. Ένας μαθητής μάλιστα επικαλείται και τις ελλειπείς γνώσεις του στη χρήση Η/Υ. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών.

- ήταν κάπως δύσκολο γιατί ξεχνούσα κάποια βήματα που έπρεπε να κάνω
- με δυσκόλεψε διότι δεν είχαμε κατά τη διάρκεια της εργασίας πρόσβαση στο padlet

Από τις απαντήσεις των μαθητών μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν να χρησιμοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό στον υπολογιστή τους κυρίως γιατί οι περισσότεροι είχαν ήδη κάποιες γνώσεις και ήταν εξοικειωμένοι με τη χρήση του Η/Υ. Αρκετοί επίσης επισημαίνουν την ύπαρξη σαφών οδηγιών και καθοδήγησης τόσο από το ίδιο το υλικό όσο και από τον καθηγητή. Οι αρνητικές απόψεις των μαθητών, μολονότι λίγες στον αριθμό, επισημαίνουν και πάλι τις ελάχιστες γνώσεις τους στη χρήση υπολογιστών, αλλά και τη δυσκολία που έχει κάποιος όταν η πρόσβαση στο υλικό γίνεται από κινητό τηλέφωνο κι όχι από υπολογιστή.

Ερώτηση «Η χρήση του εκπαιδευτικού υλικού στον υπολογιστή στο μάθημα της φιλοσοφίας σου κίνησε το ενδιαφέρον; Αιτιολόγησε την άποψή σου.» Οι απαντήσεις των μαθητών στο παραπάνω ερώτημα κατηγοριοποιήθηκαν σε 5 άξονες οι οποίοι είναι οι εξής:

1. Πρόκληση ενδιαφέροντος- καινοτόμο-διασκεδαστικό,
2. Χρήση πολυμέσων- διαδραστικό υλικό- καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων
3. Αμεσότητα και στον τρόπο πρόσληψης τη γνώσης
4. Καινούριες γνώσεις
5. Δημιουργικότητα, φαντασία

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε ότι ήταν ενδιαφέρον το μάθημα, γιατί ήταν κάτι καινούριο και διασκεδαστικό. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών

- *Ναι μου κίνησε το ενδιαφέρον*
- *Ναι ήταν ενδιαφέρον καθώς δεν είχα ξαναδουλέψει αυτές τις πλατφόρμες*
- *αρκετά γιατί είναι κάτι καινούριο και είναι καλό να δοκιμάζουμε καινούρια πράγματα*
- *Ναι διότι έγινε χρήση της ψυχαγωγίας*
- *Ναι ήταν πολύ ενδιαφέρον*
- *Ναι γιατί δεν είχα ασχοληθεί με κάτι παρόμοιο στο παρελθόν*
- *εννοείται διότι λόγω μόνο που η τεχνολογία αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς μας αρκετά ευκολότερη για μας Η χρήση της*
- *Ναι μου κινήσει το ενδιαφέρον*

Αρκετοί επίσης μαθητές απάντησαν ότι τους άρεσε το εκπαιδευτικό υλικό καθώς συνδύαζε εικόνες βίντεο και ήχο και ήταν διαδραστικό, ενώ παράλληλα αποκτήσαν ψηφιακές δεξιότητες. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών

- *ήταν αρκετά ενδιαφέρον καθώς το υλικό Περιείχε βίντεο και ασκήσεις πράγμα που δεν έχουμε ξανακάνει*
- *Ναι ιδιαίτερα τα τραγούδια*
- *ήταν καινούργια πράγματα που μπορεί να ξέραμε αλλά ήταν πιο εμπλουτισμένα*
- *μου κίνησε το ενδιαφέρον γιατί ασχοληθήκαμε με τραγούδια, κειμενάκια φωτογραφίες βιντεάκια και ήταν πιο ενδιαφέρον*

Κάποιοι μαθητές επισήμαναν την αμεσότητα και στον τρόπο πρόσληψης της γνώσης που δεν απαιτεί πολύ χρόνο. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών.

- *μου κίνησε το ενδιαφέρον κι αυτό, επειδή οι πληροφορίες ήταν σύντομες και περιεκτικές, οπότε δεν απαιτούσε περισσότερο χρόνο*
- *Ναι γιατί μπορούσαμε να το καταλάβουμε με πιο άμεσο τρόπο*

Πολλοί μαθητές επίσης παρατήρησαν το γεγονός ότι απέκτησαν γνώσεις και έμαθαν καινούρια πράγματα, προβληματίστηκαν. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών.

- *Ναι γιατί είχε καινούργια πράγματα που δεν τα γνώριζα*
- *Ναι γιατί εμπλουτίσω τις γνώσεις μου*
- *μάθαμε καινούρια πράγματα*
- *ήταν ενδιαφέρον καθώς μάθαμε καινούργια πράγματα*

Ερώτηση «Το εκπαιδευτικό υλικό σε βοήθησε να καταλάβεις καλύτερα τα φιλοσοφικά προβλήματα; Αν ναι, τι σε βοήθησε; Αν όχι, εξήγησε γιατί.»

Οι μαθητές απάντησαν θετικά επισημαίνοντας τις πολυμεσικές αρχές του υλικού. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών

- *Με βοήθησε αρκετά στο να αντλήσω περισσότερες πληροφορίες και να μάθω καινούργια πράγματα*
- *Ναι προφανώς*
- *Ναι γιατί με αυτόν τον τρόπο τα προβλήματα αυτά ήταν πιο ξεκάθαρα*
- *Ναι με βοήθησε καλύτερα στην κατανόηση μέσω της λακωνικότητας και του σύγχρονου περιεχομένου*
- *με βοήθησε να κατανοήσω*
- *με βοήθησε γιατί μέσω του υλικού αυτού ενδιαφέρθηκα περισσότερο να ασχοληθώ με τα φιλοσοφικά προβλήματα*
- *σίγουρα με βοήθησε καθώς ήταν πολύ αναλυτικό και περιγραφικό*
- *βοήθησε να καταλάβω καλύτερα την πολιτική φιλοσοφία*
- *Ναι και ήταν πλούσιο σε υλικό και είχα πολύ χρόνο να το επεξεργαστώ*
- *Ναι με βοήθησαν οι ερωτήσεις που είχε μετά από κάποιο βίντεο κείμενο*

- *Ναι με βοήθησε διότι μάθαμε κάποιες καινούργιες έννοιες αλλά και τη διαδικασία της έρευνας και της επεξεργασίας ενός project*
- *τα bullets βοηθούσαν αρκετά*
- *με βοήθησε καθώς προβληματιστήκαμε μέσω τραγουδιών και μου κίνησε το ενδιαφέρον*
- *Ναι με βοήθησε καθώς ήταν πιο λεπτομερείς οι πληροφορίες που είχε*
- *Ναι με βοήθησε το υλικό κυρίως*
- *μου άνοιξε Ορίζοντες και με βοήθησε να σκεφτούμε*

Ωστόσο ένας μαθητής απάντησαν αρνητικά, χωρίς να διευκρινίζει το λόγο.

- *Όχι ιδιαίτερα χωρίς κάποιο ιδιαίτερο λόγο απλά θα μου κινήσει το ενδιαφέρον πάρα πολύ*

Μπορούμε να συμπεράνουμε από τις απαντήσεις των μαθητών ότι το εκπαιδευτικό υλικό τους βοήθησε αρκετά στην κατανόηση των φιλοσοφικών προβλημάτων και αυτό επιτεύχθηκε κυρίως μέσω του διαδραστικού χαρακτήρα του, μέσω των εικόνων και των βίντεο με τα οποία είναι εμπλουτισμένο και με τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης που προσφέρει.

Ερώτηση: *«Θα ήθελες να αλλάξεις κάτι στο εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. εικόνες, δραστηριότητες, λιγότερα ή περισσότερα βίντεο κ.λ.π.) για να σου αρέσει περισσότερο ή να το καταλαβαίνεις καλύτερα; Αν ναι, τι θα ήθελες να αλλάξει. Αν όχι, εξήγησε γιατί.»*

Η πλειοψηφία των μαθητών δε θα άλλαζε κάτι. Ακολουθούν οι απόψεις των μαθητών.

- *Όχι είναι όλα καλά*
- *Όχι δεν θα άλλαζα τίποτα*
- *δεν θα ήθελα να αλλάξω κάτι διότι είναι ήδη ενδιαφέροντα*
- *νομίζω ήταν αρκετά και μας βοηθούσαν*
- *όχι*
- *ήταν υπερπλήρες το υλικό δεν θα άλλαζα κάτι*
- *Όχι γιατί δεν έχω αρκετά ικανοποιητικό*
- *Όχι ο τρόπος οργάνωσης του ήταν απόλυτα κατανοητός και ενδιαφέρον*
- *δεν θα άλλαζα τίποτα το υλικό ήταν αρκετά πλούσιο και πλήρως εύκολο για τους μαθητές*
- *Όχι κατά τη γνώμη του εκπαιδευτικό υλικό ήταν ολοκληρωμένο*
- *Όχι γιατί ήταν όλα πολύ ωραία διασκεδαστικά και εύκολα*
- *Όχι δεν θα ήθελα να αλλάξω τίποτα*
- *Όχι όλα ήταν τέλεια*
- *Όχι γιατί δεν χρειάζεται καμία αλλαγή*
- *Όχι ήταν αρκετά αναλυτικό και ενημερωτικό*

- όχι πιστεύω ότι ήταν επαρκές

Δύο μαθητές θα ήθελαν περισσότερα βίντεο ή τραγούδια

- θα ήθελα περισσότερες δραστηριότητες σύμφωνα με ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε το βίντεο καλύτερα
 - πιθανόν να ήταν πιο ωραίο ήρθαν πιο πολλά βίντεο για το θέμα που μιλάμε
- Επίσης ένας μαθητής παρατηρεί ότι η ύλη ήταν μεγάλη και προτείνει τη μείωσή της.
- Ναι θα ήθελα να περιοριστεί η ύλη, για να τα καταλαβαίνουμε καλύτερα

Συμπεραίνουμε από τις απαντήσεις των μαθητών ότι το υλικό τους άρεσε και ότι η πλειοψηφία δεν θα άλλαζε κάτι. Οι μαθητές που θα άλλαζαν κάτι αναφέρουν ότι θα ήθελαν περισσότερα βίντεο με τραγούδια..

Ερώτηση: Θα επιθυμούσες να διδαχθείς σε και άλλα μαθήματα με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο;

Η παραπάνω ερώτηση που τίθεται στο ερωτηματολόγιο EXPOST είναι διχοτομική (ναι -όχι) και οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνονται στον πίνακα 23 και στο γράφημα 16.

		Πλήθος	Ποσοστό	Τυπική απόκλιση
Τιμή	Ναι	20	93,9%	0,000
	Όχι	0	6,1%	
	Σύνολο	66	100,0%	
	missing	3		

Πίνακας 23

Γράφημα 16

Μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε ότι οι μαθητές θα ήθελαν να διδαχθούν και σε άλλα αντικείμενα με αυτόν τον τρόπο, καθώς το 100,0% απάντησε θετικά, ενώ κανείς δεν απάντησε αρνητικά.

Στην ερώτηση «Γράψε μια λέξη ή φράση για το πώς αισθάνθηκες με τη συμμετοχή σου στο πρόγραμμα.»

Οι μαθητές όπως προκύπτει από τις απαντήσεις τους είναι σε γενικές γραμμές ευχαριστημένοι από τη συμμετοχή τους στον εναλλακτικό αυτόν τρόπο μαθήματος αφού αποτυπώνονται συναισθήματα χαράς, ενθουσιασμού, αισθάνονται ότι απασχολήθηκαν δημιουργικά και εμπλούτισαν τις γνώσεις τους. Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών.

- *κοίτα κάτι ενδιαφέρον μου άρεσε και θα το πρότεινα και σε άλλα παιδιά να ασχοληθούν με αυτό*
- *χαρούμενος*
- *ευχαριστημένος ευχαριστημένη οι ομαδικές εργασίες ειδικά*
- *χαρά*
- *τέλεια*
- *υπέροχα*
- *ευχαριστημένος*
- *Ήταν μία όμορφη διαδικασία*
- *δημιουργικός*
- *ενδιαφέρον*
- *ενθουσιασμός*

- τυχερή
- παραγωγική
- δημιουργικός
- αισθάνθηκα δημιουργική γιατί ήταν αρκετά ενδιαφέρον και δημιουργικός ο τρόπος αυτός
- αισθάνθηκα δημιουργικός που συμμετείχαν σε αυτό το πρόγραμμα καθώς Έκανε πολλές νέες δραστηριότητες που δεν είχα ξανασχοληθεί
- τέλεια
- όμορφα χρήσιμη

2. Αποτίμηση Ε.Υ.

2.1. Παρουσίαση και σχολιασμός ευρημάτων

Εκτός από τους 23 μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα κλήθηκαν να αποτιμήσουν το εκπαιδευτικό υλικό και τρεις εκπαιδευτικοί του ΓΕΛ Βιάννου προκειμένου να υπάρξει τριγωνοποίηση των ερευνητικών δεδομένων κυρίως σε ό,τι αφορά την αποτελεσματικότητα και τη λειτουργικότητα του Εκπαιδευτικού υλικού. Οι αρχικές ερωτήσεις επιχειρούν να διερευνήσουν τον βαθμό εξοικείωσης των βαθμολογητών με τις ΤΠΕ, την εφαρμογή τους στην πράξη, την εξοικείωσή τους με την ΕξΑΕ και τη μελέτη του Εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ. Οι απαντήσεις των αξιολογητών σε αυτές τις ερωτήσεις είναι σύμφωνα με την πεντάβαθμη κλίμακα Likert. Ακολουθεί η παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας.

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 2 γυναίκες και έναν άντρα (πίνακας 23)

Φύλο	Πλήθος
Άντρες	2
Γυναίκες	1
Σύνολο	3

Πίνακας 24

Η ηλικία των αξιολογητών (Ε2) αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα 25.

Ηλικία	1 ^{ος}	2 ^{ος}	3 ^{ος}	Σύνολο
22-30				
31-40			✓	1
41-50				
>51	✓	✓		2
Γενικό Σύνολο				3

Πίνακας 25

Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας (E3)

προϋπηρεσία	1 ^{ος}	2ος	3ος	Σύνολο
0-4		✓	✓	2
5-10				
11-20				
>20	✓			1
Γενικό Σύνολο				3

Πίνακας 26

Εξοικείωση με μεθοδολογία ΕξΑΕ και ΤΠΕ (E4,E5,E6,E7)

Ερώτηση	1 ^{ος}	2 ^{ος}	3 ^{ος}
E.4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	4	5	5
E.5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη;	4	5	5
E.6.Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	4	5	5
E7.Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	4	5	5
Μέση Τιμή	4	5	5

Πίνακας 27

Και οι τρεις (3) αξιολογητές δηλώνουν ότι συμφωνούν απόλυτα ότι είναι εξοικειωμένοι τόσο με τις ΤΠΕ και ότι τις χρησιμοποιούν στην εκπαιδευτική πράξη. Ο 1^{ος} αξιολογητής δηλώνει ότι μάλλον συμφωνεί ότι είναι εξοικειωμένος με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με τη χρήση ΤΠΕ, ενώ οι άλλοι δύο συμφωνούν απόλυτα. Επίσης ο

1^{ος} αξιολογητής δηλώνει πως μάλλον συμφωνεί ότι είναι εξοικειωμένος με τη μελέτη του Ε.Υ. που έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της ΕξΑΕ, ενώ οι υπόλοιποι δύο συμφωνούν απολύτως. Διαπιστώνεται, επομένως, πως όλοι κατέχουν ένα επίπεδο ειδικών γνώσεων που τους καθιστά ικανούς να αποτιμήσουν το παρόν ΕΥ.

2.2. Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας ανά ερευνητικό άξονα. Σε κάθε ερευνητικό άξονα έχει καταχωρηθεί η αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Οι απαντήσεις των αξιολογητών παρατίθενται κάτω από κάθε ερώτηση με τη σειρά και ταξινομημένες με τη μορφή κουκίδων. Κάθε κουκίδα (παύλα) αντιστοιχεί στην απάντηση κάθε αξιολογητή χωριστά κατά σειρά εμφάνισης (1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}) προκειμένου να διατηρηθεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων. Ο σχολιασμός των ευρημάτων ανά κατηγορία ανάλυσης, γίνεται συνολικά στο τέλος κάθε ερευνητικού άξονα.

1^{ος} άξονας Επιστημονική Συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

A.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν θετικά. Ακολουθούν οι απαντήσεις τους.

- *Ναι διότι έτσι υφίσταται στην αρχή πληροφορίες γνωστικής ακυρότητας θεμελιώνει εποικοδομητική επιστημονική κατάρτιση διάρκεια συνέχεια πνευματικής συναισθηματικής δόμησης*
- *Ναι γίνεται παράθεση πληροφοριών*
- *Ναι γίνεται παράθεση πληροφοριών και υπάρχει και βιβλιογραφία*

A.2 Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν θετικά. Ακολουθούν οι απαντήσεις τους.

- *Ναι εφόσον ενεργοποιείται για την κατάκτηση της γνώσης μέσω της ανακάλυψης και μέσα από το διαδικασίες και δραστηριότητες καθορισμένης αυτομάθησης στα πλαίσια της φυσιογνωμίας της σύγχρονης εκπαίδευσης*
- *Ναι υπάρχουν πηγές για περαιτέρω μελέτη.*
- *Ναι υπάρχουν πηγές και παραπομπές σε αναδυόμενα παράθυρα*

2ος άξονας- Το Ε. Υ. συμβάλλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου

B.1. Το ύφος της γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη.

Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν θετικά. Ακολουθούν οι απαντήσεις τους.

- *Ναι εφόσον στηρίζεται και διέπεται από συγκεκριμένη εστίαση στα ουσιώδη με έμφαση στον εγγραμματισμό, πολυγραμματισμό*
- *Ναι το ύφος είναι φιλικό*
- *το ύφος είναι φιλικό μάλιστα χρησιμοποιείται και το δεύτερο ενικό πρόσωπο*

B. 2. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών

- *ενισχύεται η αυτονομία αλληλεπίδραση η ανανέωση εμπειριών η εμπειρική ανασύνθεση στο πλαίσιο της κοινωνικής αλληλεπίδρασης*
- *Ναι γίνεται χρήση προσωπικών κτητικών αντωνυμιών*
- *να γίνεται ιδιαίτερα όταν προτείνεται μία ατομική η ομαδική δραστηριότητα*

B. 3. Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο, εικόνες, βίντεο

- *στηρίζεται προωθείται παράγεται η πολυπρισματική η γνωστική κατάκτηση διά ποικίλων σημειωτικών τρόπων πολυτροπικότητα ανάπτυξη οπτικοακουστικών ερεθισμάτων*
- *Ναι το εκπαιδευτικό υλικό περιέχει και κείμενο και εικόνες και βίντεο*
- *Ναι υπάρχουν εικόνες οι οποίες είναι σχετικές με το περιεχόμενο ηχογραφημένο μήνυμα του εκπαιδευτικού Σχεδόν σε όλες τις διαφάνειες διαδραστικά βίντεο*

3^{ος} άξονας- Ευχρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα

- *Ναι εφόσον προϋπάρχει ψηφιακός γραμματισμός*
- *Ναι τα κουμπιά είναι ευδιάκριτα*
- *Ναι τα κουμπιά είναι ευδιάκριτα και μπορεί και κάποιος που δεν γνωρίζει καλά ηλεκτρονικούς υπολογιστές να τα χρησιμοποιήσει άνετα*

Γ.2. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη

- *Ναι εφόσον προϋπάρχει πληροφορική γνωσιακή κατάρτιση*
- *Ναι είναι εύκολη*
- *εύκολη είναι*

Γ.3. σύνδεσμοι οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο

- *Ναι οδηγούν*
- *ναι*
- *Ναι δεν διαπιστώθηκαν λάθη*
-

4^{ος} άξονας Το Ε.Υ. υποστηρίζει καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Δ.1. παρέχονται συμβουλές για το πως να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;

- *Ναι υπάρχουν οδηγίες στην αρχή*
- *Ναι υπάρχουν σχετικές διαφάνειες Ε οδηγίες*

- *Ναι γιατί σε κάθε ενότητα υπάρχουν εισαγωγικά στοιχεία και εκπαιδευόμενος ξέρει τι ακριβώς να κάνει*

Δ.2. το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο, ώστε να δώσει έμφαση συγκεκριμένα σημεία (υπάρχουν πλαίσια η έντονη Γραφή σήμανση ώστε να τονίζονται οι σημαντικές έννοιες

- *Ναι υπάρχει έντονη Γραφή*
- *υπάρχει έντονη γραφή κεφαλίδες διαφορετικός χρωματισμός της γραμματοσειράς*
- *υπάρχει κεφαλίδα σε κάθε ενότητα διαφορετικά χρώματα στη γραμματοσειρά και υπερσύνδεσμοι είναι με διαφορετικό χρώμα*

5^{ος} άξονας Το Ε.Υ. υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Ε.1. Το Ε.Υ. εμπριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές του απόψεις κρίσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα

- *ναι*
- *Ναι μπορεί εκπαιδευόμενος να διατυπώσει την άποψή του*
- *Βεβαίως Άλλωστε αποτελεί και μία από τις ατομικές δραστηριότητες*

6^{ος} άξονας Το εκπαιδευτικό υλικό παρέχει δυνατότητα αναστοχασμού αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο

ΣΤ.1. το εκπαιδευτικό υλικό εμπριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου

- *Ναι εφόσον στο αναγνωστικό και μετά αναγνωστικό στάδιο με καθορισμένο προγραμματισμό γίνεται η κι η μελετητική αξιολογική διάδραση αξιοποίηση ημερολογίου αναστοχασμού*
- *υπάρχουν δραστηριότητες με ερωτήσεις κλειστού τύπου*
- *υπάρχουν ερωτήσεις και ο εκπαιδευόμενος παίρνει άμεση ανατροφοδότηση*

ΣΤ.2 Το Ε.Υ. εμπριέχει δραστηριότητες ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου

- *Ναι, καθώς οι διαδικασίες πολυγραμματισμού ενισχύουν με τις δικές τους οπτικές ηχητικές προσεγγίσεις του περιεχομένου*
- *Ναι υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες*

Σκοπός Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;

- *Ναι δίχως στοχοθεσία η συμπερίληψη καταργείται γνωστικό και το γνωσιακό Πλαίσιο αποσυντίθεται το σενάριο καταργείται οργανικά*
- *Ναι*
- *Ναι υπάρχουν εισαγωγικά στοιχεία σε κάθε ενότητα*

Z.2 Στο εκπαιδευτικό υλικό διατυπώνονται Σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα

- *Ναι καθώς έτσι οργανωτικά δομή και το σχέδιο υλοποίησης*
- *Ναι σε κάτι ενότητα υπάρχουν εισαγωγικά στοιχεία*
- *δεύτερο ερευνητικό ερώτημα το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί Σύμφωνα με τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης;*

ΜΕΡΟΣ Β «Είναι το Ε.Υ. σύμφωνο με τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης;

A1 στο εκπαιδευτικό υλικό υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου;

- *Ναι καθώς η οπτικοποίηση προωθεί το μετασχηματισμό των πληροφοριών*
- *υπάρχει συνδυασμός εικόνας και πληροφορίας*
- *ναι υπάρχει*

A2. στο εκπαιδευτικό υλικό η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο;

- *Ναι η αισθητηριακή ενεργοποίηση από το παρατήρηση αυτομάθηση*
- *Ναι εικόνες είναι σχετικές*
- *ναι*

A.3. εκπαιδευτικό υλικό γίνεται χρήση Φιλικής γλώσσας;

- *Ναι με εστίαση στα ουσιώδη επιλογές ποιοτικές όχι ποσοτικές αποφυγή υπερφόρτωσης*
- *Ναι γίνεται χρήση φυσικής γλώσσας*
- *Ναι το ύφος είναι φιλικό*

A. 4. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο

- *Ναι συναισθηματική πληρότητα ισορροπία*
- *Ναι είναι θηλυκό το ύφος*
- *Ναι ηχογράφηση είναι καλή*

A.5. Στο E.Y. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας avatar που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης

- *Ναι Εφόσον είναι αποδοτικός ομιλία συναίσθημα αίσθηση παρουσίας*
- *υπάρχει ένας φιλικός χαρακτήρας Άβαταρ*
- *Ναι υπάρχει χαρακτήρας Σάββατο*

A.6. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά

- *Ναι καθώς το Σχέδιο μαθήματος αξιοποιείται μόνο από διακριτές ενότητες που οι μετασχηματισμένες πληροφορίες προάγουν την κριτική ερμηνεία και Παρέχουν γνώση*
- *Ναι γίνεται σε μικρά κομμάτια*
- *Ναι υπάρχει τμηματική απόδοση του περιεχομένου της ενότητας*

Γενικές επισημάνσεις

Γράψε τα τρία πιο δυνατά σημεία του E.Y

- *Η εμβριθής μελέτη και συγκέντρωση του υλικού όσο και του οπτικοακουστικού η ολοκληρωμένη τον περιορισμό του συγκεκριμένου πλαισίου παρουσίαση Τόσο δύσκολο και επίκαιρων ζητημάτων πολιτική ποίηση τέχνη οικολογία απλό εύληπτο τρόπο διατηρώντας υψηλό λεξιλόγιο και μεθοδολογία
Το παιγνιωδες Κάλεσμα προς τους μαθητές για συμμετοχή σε δραστηριότητες
Με σκοπό απόκτηση γνώσεων δεξιοτήτων και στάσεων και κυρίως για ευαισθητοποίηση και εμβάθυνση σε αυτά τα θέματα*
- *Η διαδραστικότητα και η πολυτροπικότητα του E.Y. Η διαθεματική προσέγγιση του αντικειμένου της Φιλοσοφίας*

Προτάσεις για αλλαγές – βελτιώσεις του E.Y.

- *προσθήκες στην υπάρχουσα βιβλιογραφία των αντίστοιχων σελίδων από τις πηγές και ίσως η προσθήκη μιας ακόμη βιβλιογραφίας για προαιρετική μελλοντική μελέτη*

5.1. Συμπεράσματα

1^ο ερευνητικό ερώτημα: «Βοήθησε η διδακτική παρέμβαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού και σε τι βαθμό;»

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα απαντήθηκε με ποσοτική έρευνα. Τα αποτελέσματα της έρευνας δεν έδειξαν κάποια αξιόλογη μεταβολή τέτοια, ώστε να στηριχτεί η άποψη ότι η διδακτική παρέμβαση συνέβαλε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού. Αυτό ίσως οφείλεται σε δύο λόγους. Ο 1^{ος} σχετίζεται με τα ευρήματα της έρευνας και συγκεκριμένα από τα δεδομένα που αντλήθηκαν από το ερωτηματολόγιο EXANTE κατά τη διερεύνηση του τεχνολογικού προφίλ των μαθητών. Όπως οι ίδιοι οι μαθητές δηλώνουν θεωρούν ότι είναι καλοί χρήστες του Η/Υ στην πλειοψηφία τους, οπότε είναι αρκετά δύσκολο να υπάρχει αξιοσημείωτη μεταβολή σε επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων σε μόλις τρεις εβδομάδες που διήρκεσε η διδακτική παρέμβαση. Ο 2^{ος} σχετίζεται με την περίοδο της πανδημίας και με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διεξάγονταν τα μαθήματα. Καθ' όλη τη διάρκεια που τα σχολεία ήταν κλειστά τα μαθήματα διεξάγονταν μέσω της πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης webex και οι μαθητές μπορούσαν να στέλνουν ηλεκτρονικά τις εργασίες τους και να επικοινωνούν με τους καθηγητές τους. Οι όποιες ψηφιακές δεξιότητες, αν δεν υπήρχαν νωρίτερα, ενδεχομένως να αποκτήθηκαν εκείνη την περίοδο και ο εναλλακτικός τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος να μη συνέβαλε σε αυτό. Εξάιρεση αποτελεί η γνώση χειρισμού του padlet που εμφανίζεται βελτιωμένη με το τέλος της διδακτικής παρέμβασης καθώς οι περισσότερες εργασίες, ατομικές και ομαδικές αναρτήθηκαν σε αυτό το Web 2.0 εργαλείο.

2^ο ερευνητικό ερώτημα: «Ποια είναι η στάση των μαθητών για το μάθημα της Φιλοσοφίας Β' Λυκείου πριν και μετά τη συμμετοχή τους στη διδακτική παρέμβαση μέσω της σχολικής συμπληρωματικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;»

Το 2^ο ερευνητικό ερώτημα απαντήθηκε με συνδυασμό ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Από τα ευρήματα της ποσοτικής έρευνας δεν προέκυψαν μεταβολές ως προς τη στάση των μαθητών απέναντι στο μάθημα της φιλοσοφίας. Επίσης δεν φαίνεται να διαψεύστηκαν οι προσδοκίες που είχαν για τον εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας, όταν αυτός ολοκληρώθηκε. Ωστόσο από την ποιοτική έρευνα προκύπτει ότι ο εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας ήταν αρεστός στους μαθητές, θεωρούν ότι

απόκτησαν γνώσεις, καλλιέργησαν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, έκριναν το μάθημα καινοτόμο και η διαδικασία ήταν ενδιαφέρουσα. Η αυτονομία στη διαχείριση των μαθησιακών στόχων, η αλληλεπίδραση που είχαν με το εκπαιδευτικό υλικό αλλά και με τους συμμαθητές τους μέσω της εφαρμογής padlet αξιολογήθηκαν θετικά και βελτίωσαν την σχέση τους με το αντικείμενο της φιλοσοφίας.

3^ο ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών και των καθηγητών σχετικά με τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού υλικού στο ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης που δημιουργήθηκε;

Το 3^ο ερευνητικό ερώτημα απαντήθηκε εξ ολοκλήρου με ποιοτική έρευνα. Οι μαθητές θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι εύχρηστο και λειτουργικό, επειδή είχαν γνώσεις Η/Υ και ήταν εξοικειωμένοι με τη χρήση του. Θεώρησαν ότι το υλικό ήταν ευχάριστο και δεν δυσκολεύτηκαν καθώς υπήρχε η σχετική καθοδήγηση και σαφείς οδηγίες για το τι έπρεπε να κάνουν. Κάποιοι μαθητές εστιάζουν στην κούραση που ένιωσαν από την πολύωρη χρήση του Η/Υ και στις τεχνικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν. Η πλειοψηφία των μαθητών είναι ευχαριστημένοι με το εκπαιδευτικό υλικό και δεν θα ήθελαν να αλλάξουν κάτι σε αυτό δηλώνοντας ικανοποιημένοι. Ωστόσο από ορισμένους μαθητές προτείνεται ο εμπλουτισμός του υλικού με περισσότερα βίντεο.

Οι εκπαιδευτικοί επίσης θεωρούν ότι το ΕΥ είναι λειτουργικό, σχεδιασμένο σύμφωνα με τις αρχές της ΕξΑΕ. Οι κρίσεις τους ήταν θετικές, ενώ κάποιες προτάσεις για βελτίωση του Ε.Υ. δεν αφορούν αυτό καθαυτό το Ε.Υ. αλλά τον περαιτέρω εμπλουτισμό των βιβλιογραφικών αναφορών για επιπλέον μελέτη.